

1. Indledning

Hovedformålet med lovforslaget er at opnå en væsentlig begrænsning i anvendelsen og varigheden af isolation. De foreslåede nye regler bygger på Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1358/1998 om varetægtsfængsling i isolation, men er på en række punkter skærpet i forhold til Strafferetsplejeudvalgets forslag. På de punkter, hvor der har været uenighed i udvalget, tager lovforslaget udgangspunkt i flertallets forslag, men er udformet således, at anvendelsen og varigheden af isolationsfængsling i endnu højere grad end efter flertallets forslag begrænses.

Med henblik på at begrænse anvendelsen og varigheden af isolation foreslås således bl.a.:

- En præcisering og skærpelse af betingelserne for iværksættelse og opretholdelse af isolation
- Mere konkret begrundede anmodninger og kendelser om isolation - også hvor sigtede er indforstået med forlængelse af isolationen
- Kortere tidsbegrænsninger for isolation, herunder
 - En ufravigelig overgrænse for isolation på 4 uger, når der er rejst sigtelse for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder, men ikke i 4 år
 - En ufravigelig overgrænse for isolation på 8 uger, når der er rejst sigtelse for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 4 år, men ikke i 6 år
 - En overgrænse for isolation på 3 måneder, når der er rejst sigtelse for en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover (i disse tilfælde har retten en meget snæver adgang til undtagelsesvis at tillade, at isolation udstrækkes ud over 3 måneder, hvis afgørende hensyn til strafforfølgningen gør fortsat isolation påkrævet, uanset den tid arrestanten hidtil har været isoleret)
- Særlige regler for arrestanter under 18 år, herunder en ufravigelig overgrænse for isolation på 8 uger, uanset kriminalitetens art
- Udvidet adgang til mundtlig behandling af kæremål
- Udvidet adgang til at afhøre sigtede og vidner i retten forud for domsforhandlingen (anteciperet bevisførelse) med henblik på at ophæve isolationen efter en sådan bevissikring
- Ændrede administrative regler for behandlingen af isolationsfængslede, så de negative virkninger, der er forbundet med isolationsanbringelse, søges imødegået
- Ændrede regler om afkortning i idømt frihedsstraf, så isolationsfængslede får en særlig kompensation ved et fradrag på 1 dag for hvert påbegyndte 3.

døgn, den dømte efter rettens bestemmelse har været varetægtsfængslet i isolation (dvs. 3 ugers isolationsfængsling giver et fradrag på 4 uger i idømt frihedsstraf)

Lovforslaget indeholder endvidere regler om varetægtsfængsling under domsforhandlingen, jf. pkt. 3. Forslagene herom skal sikre, at der ikke kan rejses tvivl om dommernes upartiskhed under den videre domsforhandling.

Desuden indeholder lovforslaget forslag til en forbedret beskyttelse af vidner på grundlag af rapporten om vidnebeskyttelse fra juni 1998, jf. pkt. 4.

Herudover indeholder lovforslaget overvejelser om ophævelse af kravet om dansk indfødsret for nævninger, domsmænd og sagkyndige retsmedlemmer (pkt. 5), forslag om indførelse af vidneudelukkelse for præster fra andre trossamfund end folkekirken og de anerkendte trossamfund (pkt. 6) samt en ændring af reglerne om bevisførelse i højesteretssager (pkt. 7).

Endelig foreslås en ændring af retsplejelovens regler om adgangen til at klage over anklagemyndighedens sagsbehandling (pkt. 8).

Herudover indeholder lovforslaget enkelte ændringer af redaktionel karakter.

2. Varetægtsfængsling i isolation

2.1. Indledning

Isolation af varetægtsarrestanter kan efter de gældende regler enten ske af hensyn til opklaringen og pådømmelsen af den lovovertrædelse, for hvilken varetægtsarrestanten er sigtet, eller af hensyn til orden og sikkerhed i arresthuset, f.eks. for at forebygge undvigelse, voldsom adfærd eller for at hindre fortsat strafbar virksomhed.

Endvidere kan - i sjældne tilfælde - f.eks. bygningsmæssige eller lignende forhold i arresten være til hinder for en varetægtsarrestants adgang til fællesskab med andre indsatte, ligesom arrestanter og straffasøner i nogle tilfælde efter eget ønske anbringes i isolation, fordi de pågældende ikke ønsker kontakt med medindsatte (frivillig isolation).

Dette lovforslag angår den isolation, der sker efter rettens bestemmelse med hjemmel i retsplejelovens §§ 770 a-770 c. Dvs. isolation, der iværksættes under sigtedes varetægtsfængsling og har til formål at forhindre, at den sigtede - trods varetægtsfængslingen - modvirker eller vanskeliggør opklaringen og forfølgningen i sagen. Sigtede kan f.eks. modvirke eller vanskeliggøre efterforskningen ved at true vidner, ved at træffe aftaler om urigtige forklaringer med vidner el-